

STUDIEHANDLEDNING

Vägen till Köpenhamn – Klimatpolitisk kartbok

Av Rikard Warlenius 2009

Till dig som ska vara cirkelledare

Studiecirkeln är en unik pedagogisk form av lärande där deltagarnas erfarenheter, ledarens förmåga och studiematerialets kvalitet interagerar. Cirkeln blir en arena som hjälper dig att få kunskaper som leder till nya insikter och ett nytt tänkande kring en frågeställning. En studiecirkel bygger på att deltagandet ska vara fritt och frivilligt. I studiecirkeln är det deltagarna själva som tillsammans beslutar om målet för sina studier liksom hur de vill arbeta för att nå det. Det är viktigt att alla i gruppen är delaktiga i upplägget av cirkeln. Huvudsaken är att ni tillsammans kommer överens om hur ni vill genomföra studiecirkeln.

Om boken

Vägen till Köpenhamn är tänkt att ge en bakgrund till det viktiga klimattoppmötet i Köpenhamn i december 2009. Den som läser boken bör få en god uppfattning om vad som står på spel i förhandlingarna och lättare kunna tillgodogöra sig och analysera utspel och nyhetsrapportering inför och under toppmötet. Eftersom Köpenhamnsmötet inte är någon slutpunkt för FN:s klimatförhandlingar utgör boken en god grund att stå på även för framtiden.

Eftersom den är skriven mitt i en intensiv förhandlingsprocess kan den förstås inte kommentera alla utspel som görs och kommer att göras innan toppmötet. Men det finns gott om möjligheter för den intresserade att hålla sig uppdaterad. Tips finns i texten om Träff 3.

Målsättning

Målet med cirkeln är att du som deltagare ska få en gedigen förståelse av vad som händer i de internationella klimatförhandlingarna. FN-förhandlingarna är snåriga och fulla av tekniska begrepp, av diplomatiska utspel och maktpolitik som kan vara svåra att se igenom, men med hjälp av boken och diskussionerna i cirkeln är målet att deltagarna ska förstå innebörden av de flesta utspel som görs och av förhandlingsresultaten och självständigt förmå analysera dem.

Målet är även att cirkeldeltagarna ska reflektera över om förhandlingarna kan påverkas utifrån – av medborgare, partier och andra organisationer – och i så fall på vilket sätt deltagarna själva kan bidra till detta.

Förslag till upplägg

Den här handledningen är upplagd för en cirkel om 4 träffar. De tre första träffarna bör ge en grundläggande förståelse av klimatfrågan och förhandlingsprocessen, och den sista

COGITO

Pustegränd 1-3, 118 20 Stockholm, tel: 08-545 224 62, 0708-55 88 04
www.cogito.nu info@cogito.nu

träffen ger mer kött på benen och en mer uppdaterad kunskap om frågan. Ingenting hindrar förstås att gruppen lägger upp träffarna på något annat sätt.

Träff 1 (1. Inledning och 2. Bakgrund)

På den första träffen får alla presentera sig och berätta varför de är med i cirkeln, vad de förväntar sig och något om vilka förkunskaper de har. Bestäm gärna tillsammans hur ni vill lägga upp antal träffar och ungefär vad som ska diskuteras på varje träff, förslagsvis med denna studiehandledning som grund.

Därefter diskuteras innehållet i bokens kapitel 1 och 2.

Cirkelledaren kan kort repetera faktarutan Växthusgaser och deltagarna kan dela med sig av sina kunskaper kring de mer naturvetenskapliga aspekterna av växthuseffekten och klimatförändringen.

Resten av studiecirkeln ägnas främst åt klimatets politiska aspekter.

Förslag på frågor att diskutera:

- * Vad är bra respektive dåligt med FN:s Klimatkonvention?
- * Hur bör det centrala begreppet ”gemensamma men olikartade ansvar och respektive förmåga” i Klimatkonventionen tolkas?
- * Var överenskommelsen om Kyotoprotokollet ett framsteg eller misslyckande för klimatfrågan?
- * Vad är bra respektive dåligt med protokollets flexibla mekanismer (särskilt CDM)? Borde dessa behållas som de är, reformeras eller helt skrotas?
- * Är författarens slutsatser om att klimatfrågan är en Nord-Syd-konflikt, och att stor hänsyn måste tas till utvecklingsfrågor i en ny överenskommelse, rimliga?
- * Finns det något realistiskt alternativ till att stoppa klimatförändringarna globalt sett annat än genom internationella förhandlingar? Hur långt kan man nå med exempelvis nationella åtgärder eller konsumentmakt?

Träff 2 (3. Förhandlingarna och 4. Aktivisterna)

Innan ni börjar diskutera, gå gärna en runda i gruppen och fråga om det är någon som har några funderingar eller reflektioner från föregående träff. Var det något som förblev ottydligt, har någon nya aspekter på det som diskuterades, osv.

Andra träffen tar upp kapitel 3 och 4 i boken och rör klimatförhandlingarnas aktörer. Cirkelledaren kan kort rekapitulera UNFCCC:s uppbyggnad och strukturen på COP-mötena.

Förslag på frågor att diskutera:

- * Vilken roll kan man tänka sig att USA kommer att spela i Köpenhamn?
- * EU:s ledarroll i klimatförhandlingarna är ifrågasatt. Vad talar för att unionen åter ska ta på sig ledartröjan? Vilken roll kan vi, i egenskap av det civila samhället i Sverige, spela?
- * Vad tror ni Kina kommer att begära i utbyte mot att underteckna ett avtal om utsläppsbegränsningar?
- * Hur skulle en rättvis metod för att begränsa utsläppen från skogsavverkning kunna utformas?
- * BINGO, ENGO, TUNGO – vilken grupp av ickestatliga organisationer får ni intrycket av har störst inflytande över klimatförhandlingarna?
- * Ser ni större möjligheter för dessa grupper att samarbeta kring gemensamma linjer och utspel än vad som hittills har varit fallet?

Träff 3 (5. Frågorna och 6. Slutord)

Innan ni börjar diskutera, gå gärna en runda i gruppen och fråga om det är någon som har några funderingar eller reflektioner från föregående träff. Var det något som förblev otydligt, har någon nya aspekter på det som diskuterades, osv.

Tredje träffen tar upp kapitel 5 och 6 i boken och rör främst de sakfrågor som nu är uppe till förhandling inför och under toppmötet i Köpenhamn. Cirkelledaren kan kort rekapitulera innehållet i Bali Action Plan.

Förslag på frågor att diskutera

- * Hur mycket måste utsläppen minska under kommande åtagandeperiod och hur ska bördorna fördelas? Hur mycket bör de svenska utsläppen minska?
- * Internationella transporter bör infogas i nästa klimatavtal, men hur bör utsläppen från den sektorn hanteras? Hur ska utsläppen fördelas mellan de länder som är inblandade i en transport?
- * Vad är bra respektive dåligt för klimatet med en strikt internationell patentregim?
- * Jämte utsläppsminskning är sannolikt finansieringen av utvecklingsländernas anpassning och klimatomställning den viktigaste delen av klimatförhandlingarna. Vad är för- respektive nackdelarna med de förslag till finansieringsmekanism som nämns? Vilken modell är mest "rättvis", vilken är mest "realistisk"?

* Vilka är de lägsta kraven som bör ställas på ett nytt avtal i Köpenhamn, främst med avseende på utsläppsminskningar och finansiering av åtaganden i utvecklingsländer? Vilka övriga frågor måste få en lösning för att överenskommelsen ska bli tillfredsställande och anses kunna bevara livet på jorden som vi känner det?

Till följande träff behöver materialinsamling organiseras för att uppdatera deltagarna om förhandlingsläget. En uppdelning mellan cirkeldeltagarna t ex utifrån de fem huvudpunkterna i Bali Action Plan, eller utifrån huvudaktörerna: USA, EU, G77, miljörelsen osv. Alternativt ansvarar studiecirkelledaren för att förse deltagarna med ett uppdaterat material.

Några källor för nyheter om förhandlingsläget:

<http://www.naturvardsverket.se/sv/Klimat-i-forandring/>

www.cop15.dk

www.arenanorden.org

www.arbetaren.se/klimatblogg

Träff 4 (uppdatering)

Innan ni börjar diskutera, gå gärna en runda i gruppen och fråga om det är någon som har några funderingar eller reflektioner från föregående träff. Var det något som förblev otydligt, har någon nya aspekter på det som diskuterades, osv.

Fjärde träffen behandlar inget kapitel i boken utan deltagarna själva – eller studiecirkelledaren – presenterar en uppdatering av förhandlingsläget. Frågor av relevans kan vara:

- * Vilka åtaganden om utsläppsminskningar är industriländerna beredda att göra?
- * Vilka summor för finansiering av omställning och anpassning i Syd är industriländerna beredda att ställa upp med?
- * Har framsteg gjorts kring teknologiöverföring, Redd och internationella transporter?

Därefter följer en diskussion. Förslag till frågor:

* Ser förhandlingarna ut att kunna leverera en ambitiös och rättvis överenskommelse?

* Har klyftan i uppfattningar mellan parterna minskat eller ökat sedan slutsatserna drogs i *Vägen till Köpenhamn*?

* Vad bör det civila samhället rikta in sina krafter på under den sista tiden innan toppmötet och under toppmötet för att påverka förhandlingsresultatet?

* Grovt sett kan fyra resultat uppnås: Ett bra avtal som förmår bevara livet på jorden, ett dåligt avtal som sannolikt inte förmår göra det, ett svagt avtal som behöver kompletteras med hårda fakta, eller oenighet som leder till att inget avtal kan undertecknas. Bortsett från ett bra avtal – vad är för- och nackdelarna med respektive utfall? Vilket utfall förefaller troligast?

* Beroende på vilket utfall som nås – vilken strategi bör väljas efter Köpenhamnsrådet för att göra det mesta av förhandlingsresultatet?

Det här är studiecirkeln's sista träff. Avsluta gärna med att gå en runda i gruppen och diskutera om de förväntningar och mål som ni hade i början av cirkeln har uppfyllts. Finns det något som ni skulle vilja förändra eller ge som råd till andra som ska läsa den här cirkeln? Har cirkeln bidragit till ett fortsatt engagemang för frågan?